

Bättre koll på pengarna

Textfrågor, diskussionsfrågor, memory med begrepp,
din egen ekonomi

Ämne: Samhällskunskap och hem- och konsumentkunskap i åk 7-9
samt hem- och konsumentkunskap och samhällsorienterade ämnen inom särskolan

Målgrupp: åk 7-9, grundsärskola och särskola

Lektionsåtgång: 4-8

Bokens ISBN: 978-91-89149-04-5

Om boken och lektionen

Bättre koll på pengarna är en faktabok om pengar och ekonomi. Författaren Elin Helander berättar om ekonomi på ett enkelt sätt. Hon förklarar ekonomiska begrepp som inkomst, utgift, ränta och budget, och visar hur du på enkla vis kan spara pengar för att få en bra grundbuffert.

Här kan du läsa ett smakprov ur boken:

<https://www.smakprov.se/smakprov/visa/9789189149045/partner/smakprov/>

Till alla uppgifter finns först kort information till läraren. Därefter kommer instruktioner riktade direkt till eleverna. I dessa instruktioner finns ett tydligt du-tilltal.

Lektionen är framtagen av Jenny Edvardsson för LL-förlaget och MTM. Du hittar fler lektioner på mtm.se/skola/lektioner-och-handledningar.

Introduktion till boken

För att eleverna ska få en förförståelse för boken och dess innehåll kan det vara bra att introducera den. Börja med att titta på bokens omslag. Vad visar omslagsbilden? Läs sedan titel "Bättre koll på pengarna". Låt eleverna få fundera över frågan: Hur får man bättre koll på sina pengar? Samla elevernas tankar i en tankekarta. Återkom gärna till denna inledande fråga efter läsningen. Fråga eleverna om de efter läsningen av boken upplever att de har bättre koll på sina pengar.

Uppgift 1: Textfrågor

Textfrågorna till bokens alla kapitel kan användas både för samtal, diskussion och skrivande. Ett sätt att arbeta med frågorna är utifrån modellen EPA (enskilt, par, alla). Först får eleverna en och en fundera över varje fråga och skriva ner några stödord och tankar. Därefter får eleverna diskutera frågorna i par eller i mindre grupp. Innan ni avslutar följer ni upp gruppernas svar i helklass.

Instruktion till eleverna

Till bokens kapitel finns frågor som du ska besvara efter att du har läst.

Måste vi prata om pengar?

1. Är det viktigt att prata om pengar?
Vad tycker du?

Vad är pengar?

1. Hur betalade människor förr i tiden när pengar inte fanns?
2. På vilket sätt kan det vara ett problem att betala med kort i stället för med mynt eller sedlar?
3. Hur känner du när du tänker på dina pengar?
Stress, glädje eller något annat?

4. Vad betyder orden?

- a. Inkomst
- b. Utgift
- c. Skatt

5. Vad gör Skatteverket?

6. Vad är räkning eller faktura?

7. Vad innebär det att få ett inkassokrav?

8. Vad gör Kronofogden?

9. Vilken information måste finnas på en räkning?

10. Vad är autogiro?

Spara pengar

1. Vad är en budget?

2. Hur kan du spara pengar?

3. Att spara pengar kan vara bra för miljön.
Hur då?

4. Vad är en buffert?

5. Vad innebär det att spara pengar på lång sikt?

6. Vad är en fond?

Köpsugen

1. Brukar du blir ”köpsugen”, alltså sugen på att köpa nya saker?
2. Reklam kan luras står det på sidan 47. Hur lurar reklamen oss?
3. Har du någon gång köpt något onödigt?
4. Vad betyder orden?
 - a. Kvitto
 - b. Ångerrätt
 - c. Öppet köp
 - d. Reklamera
5. Vad gör Konsumentverket?
6. Vad innebär det att delbetala?
7. Vad är ett inkassokrav?

Låna pengar

1. Vad innebär det att låna pengar?
2. När tycker du det är rätt att låna pengar?
3. Vad betyder orden?
 - a. Ränta
 - b. Lånevillkor
 - c. Kreditkort
4. När kan du ta hjälp av en budgetrådgivare och en skuldrådgivare?

Försäkringar

1. Vad är en försäkring?
2. Vilka försäkringar är bra att ha?

Ordning och reda

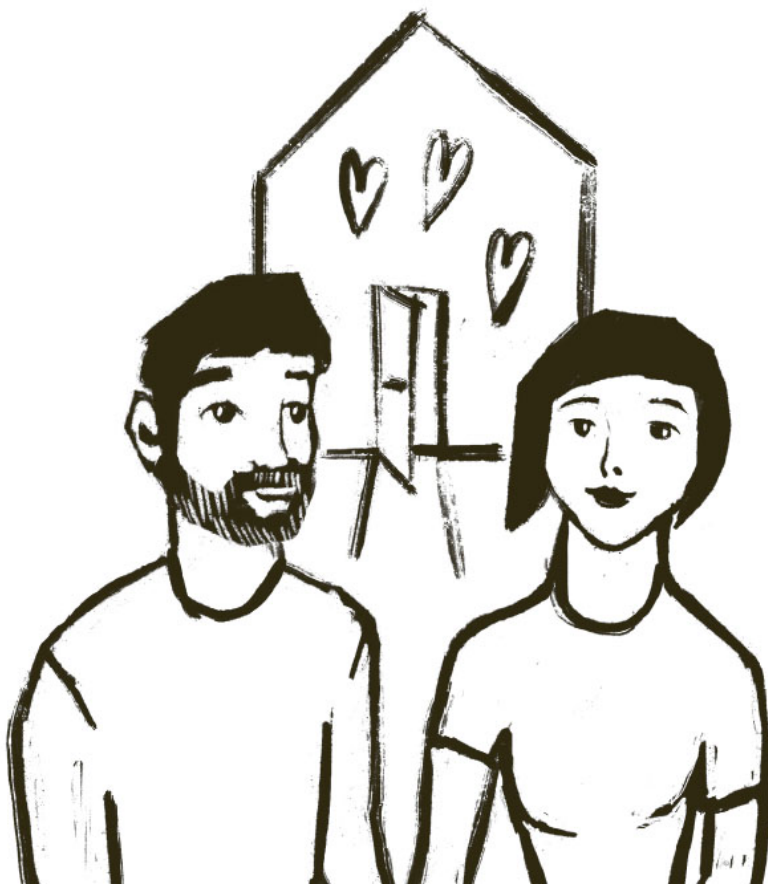
1. Vad betyder ”viktiga papper”?
2. Vad ska du tänka på när du får en räkning?

Be om hjälp

1. Vad är en god man?

Att bo ihop

1. När gäller sambolagen?
2. Vad innebär sambolagen?
3. Vad innebär det att ha delad ekonomi?

Uppgift 2: Diskussionsfrågor

Ekonomi och pengar kan för många upplevas abstrakt. Genom att få diskutera ämnet kan eleverna få nya insikter. De kan få bättre kunskap om ekonomi och kanske också bättre koll på sin egen. Låt eleverna diskutera i smågrupper och avsluta med att följa upp diskussionen i helklass.

Instruktion till eleverna

Du ska nu få diskutera ekonomi och pengar med några i din klass. Diskutera utifrån följande frågor.

1. Finns det något du tycker är roligt och skulle vilja ha mer pengar till?
2. Hur mycket tror du att du betalar för godis, kläder och nöjen varje månad?
3. Hur kan man spara mer pengar?
4. Vilka är dina bästa tips för att handla smart?
5. Hur får man koll på sina pengar?

Uppgift 3: Memory med ekonomiska begrepp

I denna uppgift får eleverna arbeta med flera av de begrepp som finns i boken, med hjälp av memory. Uppgiften finns i två varianter.

Variant 1: Hitta två kort med samma begrepp.

När du har fått ett par beskriver du vad begreppet betyder. Har du glömt betydelsen kan du ta hjälp av bokens ordlista som finns på sidorna 87–96.

Variant 2: Para ihop ett kort med begrepp med ett kort med rätt betydelse.

Välj den som passar bäst för din grupp. Har du möjlighet att laminera är det bra. Då kan du återanvända memoryt många gånger.

INKOMST	UTGIFT	BUDGET	ÖPPET KÖP
REKLAMERA	SKATT	KVITTO	RÄKNING
GOD MAN	FÖRSÄKNING	RÄNTA	INKASSOFÖRETAG
ÅNGERRÄTT	BUFFERT	FOND	AUTOGIRO

<p>Pengarna du får in.</p>	<p>Pengar du betalar.</p>	<p>Planering av inkomster och utgifter.</p>	<p>Rätten att få tillbaka pengar om du ångrar ett köp efter en viss tid.</p>
<p>Lämna tillbaka en vara om du är missnöjd med den.</p>	<p>De pengar du betalar till staten, till exempel när du tjänar pengar. Pengarna går till exempel till skola och vård.</p>	<p>Papper eller digital kopia som visar att du har köpt en vara eller en tjänst.</p>	<p>Ett brev som säger hur mycket du ska betala för något du köpt, och till vem.</p>
<p>En person som hjälper någon som har svårt att sköta sin ekonomi själv.</p>	<p>Ett skydd som du kan köpa som gör att du kan få pengar om du är med om en olycka.</p>	<p>En avgift du får betala om du lånar pengar.</p>	<p>Ser till att du betalar en räkning som du redan borde ha betalat.</p>
<p>Rätten att ångra ett köp du har gjort på nätet, inom 14 dagar.</p>	<p>Sparade pengar som du kan använda till en oväntad utgift.</p>	<p>I en sådan kan du spara pengar i olika aktier samtidigt. Den kan öka eller sjunka i värde.</p>	<p>Ett automatiskt sätt att betala sina räkningar varje månad.</p>

Uppgift 4: Din egen ekonomi

I denna uppgift får eleverna skapa en egen budget som de följer upp varje vecka eller varje månad. På så sätt blir de medvetna om de inkomster och utgifter som de har. Inled med att göra ett gemensamt exempel, där mallen fylls i av dig som lärare.

Instruktion till eleverna

Hur ser din budget ut?

Det ska du nu få ta reda på.

Ta hjälp av mallen nedan.

Skapa din egen budget

för en vecka eller en månad.

Fyll i dina inkomster och dina utgifter.

Har du pengar kvar vid veckans eller månadens slut?

Eller går du minus? Om du får pengar över, hur ska du spara dem?

Om du går minus, vad kan du minska på

under kommande vecka eller månad?

Inkomster

Lön:

Bidrag:

Totala inkomster =

Utgifter

Hyra:

Mat:

Telefon:

El:

Internet:

Hemförsäkring:

Busskort:

Övriga kostnader (till exempel kläder eller tandläkaren):

Totala utgifter =

**Ta dina totala inkomster minus dina utgifter
så ser du hur mycket pengar du har kvar.**